

A GYERMEKFOGÁSZAT szakvizsga megszerzéséhez szükséges tevékenységi és tárgyi feltételek

1. A képzés célja:

A szakképzés célja, hogy a *Gyermekfogászat szakorvosa titulus* elnyeréséhez a *szakorvosjelöltek* (a továbbiakban jelöltek) konkrét tanulási eredmény alapú módszerek alkalmazásával ismerjék meg és alkalmazzák a gyermekek, serdülők és kiskorú fiatalok fogászati gondozásának és kuratív ellátásának alapelveit. A fogorvosi KKK-n kívül képesek legyenek a gyermekek kezelésében speciális és komplex orvosi feladatok ellátására a csecsemőkortól serdülőkorig.

A képzési folyamat eredményeként a szakorvosjelöltben tudatosuljon a gyermekek és fiatal felnőttek fogászati ellátásának jelentősége az orális egészség megőrzése és fejlesztése szempontjából, valamint legyenek nyitottak a gyermekek szülei (gondozói) irányába és érezzék át tevékenységük fontosságát. Alakítsanak ki jól megalapozott prevenciós szemléletet, amelynek birtokában az egyéni és a nagyobb populáció egészségnevelésében hatékonyan tudjanak közreműködni. További cél, hogy a szakvizsga megszerzését követően a szakorvosok egyéb feltételek teljesítése után a következő generációk képzésében is részt tudjanak venni.

2. A képzésben való részvételhez szükséges képesítés és feltétel:

Fogorvosi diploma

3. Képzés időtartama:

36 hónap (26 hónap törzsképzési idő, 10 hónap szakgyakorlati idő)

4. A képzés személyi és tárgyi feltételei:

A *Gyermekfogászat* képzésére akkreditált, vagy akkreditálható rendelő alkalmas a képzésre, amennyiben a rendelő üzemeltetője/tutor *Nyilatkozatban* vállalja, hogy a *Gyermekfogászat* szakképesítés megszerzéséhez szükséges szakmai és tárgyi feltételeket a szakorvosjelölt gyakorlati képzése során biztosítja, és a Jelölt vizsgára történő felkészülését elősegíti, a szükséges feltételeket a rendelkezésére bocsátja.

Gyermekfogászat szakvizsgával rendelkező fogszakorvos lehet tutor, amennyiben legalább 3 éve rendelkezik szakképesítéssel.

Gyermekfogászat szakvizsgához a fogászati rendelő minimum feltételein túl az alap gyermekfogászati beavatkozásokhoz szükséges eszközöket biztosítani kell (pld. tejfogakhoz extractió, szekcionált matrica szett, kofferdám kapcsok stb.). További *ajánlott* tárgyi feltételek:

- Speciális fényképezőgép, vakuval szájfotók készítéséhez
- Lupe
- Rendelői homokfúvó
- Gracey-szett
- CBCT értékelésre alkalmas hardware

5. A képzés részletes tematikája: a 22/2012 (IX.14.) EMMI rendelet alapján

Képzési idő: 36 hónap

Képzési program: 26 hónap törzsképzési program, ebben kötelező elemek:

- sürgősségi ismeretek
- 6 hónap egyetemi gyermekfogászati osztályos gyakorlat
- 10 hónap gyermekfogászat akkreditált képzőhelyen

6. A szakvizsgára bocsátáshoz szükséges, a képzés során elvégzendő beavatkozások listája: indikátor beavatkozások

- a lokális anesztézia, komplikációk és azok ellátása
- általános érzéstelenítésben végzett fogászati kezelés
- gyermekfogászati radiológiai vizsgálatok végzése (periapikális, ráharapásos, korona/bite-wing felvételek, OPT, CBCT)
- traumás lágyszövet sérülés sebészi ellátása, vérzéscsillapítás
- fogágybetegségek diagnosztikája és azok kezelési módszerei
- száj- és szájnyálkahártya betegségek felismerése és ellátása
- fogpótlások készítésének, indikációinak ismerete a preventív szemlélet alapján
- a tejfogak baleseti sérüléseinek diagnosztikája, ellátása, szövődményeinek kezelése
- a maradófogak baleseti sérüléseinek diagnosztikája, komplex ellátása
- rendszerbetegségben szenvedő gyermekek kezelése (szív-keringési, vérképzőrendszeri, leukémia, diabetes)
- a tejfogazat szuvasodása, ellátása, a következményes betegségeinek ellátása
- a tej- és maradófogazati szuvasodás összefüggéseinek ismerete
- a maradófogazati szuvasodása, az ellátás lehetőségei
- preparálás koronarestaurációk készítéséhez tejfogak és fiatal maradófogak esetében
- modern anyagok ismerete a gyermekfogászati gyakorlatban
- a tej és fiatal maradófogak gyökérkezelése, apexifikáció kérdése napjainkban, regeneratív endodoncia
- a tejfog extractio indikációi és kontraindikációi, következményei, valamint a komplikációk kezelése tejfog eltávolításakor
- fogászati eredetű gócbetegség ismerete, diagnosztikája a gyermek- és ifjúkorban
- fog eredetű cysták és azok kezelése
- súlyos fog eredetű gyulladások kezelése, a fekvőbeteg ellátásra utalás indikációi
- antibiotikus profilaxis ismerete és alkalmazása
- non- és minimálinvazív kezelések gyermekfogászati szempontjai
- interim terápiás restauratio
- Hall technika alkalmazása a tejfogazati carierestaurációban
- a caries profilaxis mai állása. Táplálkozás. A cukorpótlók jelentősége
- a fluorid profilaxis egyéni és kollektív módszereinek alkalmazása
- a barázdazárás típusai, technikák, indikációk és kivitelezés
- cariesinfiltratio: indikáció, anyagok, technika
- MIH szindróma etiológiája, diagnosztikája, prevenció és terápia
- a gyermekek fog- és szájbetegségeinek valamint a fogazati rendellenességeknek gyakorlati diagnosztizálása, okklúziós diagnosztika
- „habits”, nyelvdiszfunkciók, habituális szájlégzés következményei, diagnosztikája, kezelése, rossz szokásokról való leszoktatás
- kezelési terv készítése, az összes gyermekfogászati kezelési módszer ismerete és alkalmazása
- akut, életet veszélyeztető beavatkozások ismerete és alkalmazása
- sürgős, életet nem veszélyeztető ellátások
- a gyermekkori fogászati prevenció módszereinek (instrukció, motiváció, kezelés, gondozás) alkalmazása
- általános és speciális gyógyszeres kezelések (pl.: premedikáció, postmedikáció, antibiotikumok, fájdalomcsillapítók, fertőtlenítők, folyadékpótlás) indikációi és kontraindikációi

- epidemiológiai vizsgálatok szervezése, vezetése, elvégzése és ellenőrzése
- dokumentáció: a diagnosztikai és beavatkozási kódok ismerete és alkalmazása az intézményben alkalmazott software szerint az EESZT követelményeinek megfelelően
- a kisfokú fogazati rendellenességek diagnosztikája, ellátási lehetőségeinek ismerete
- az első életévben végzendő vizsgálat, táplálási és szájápolási tanácsadás. egészségnevelés újszülöttek, csecsemők és szüleik számára („First year check-up”).

A gyakorlati vizsga menete:

- tesztvizsga kitöltése, melynek elégtelen teljesítése esetén a vizsga nem folytatható
- betegvizsgálat különböző életkorú, a gyakorlati vizsgát lefolytató vizsgáztató által kijelölt pácienseken (minimum 3), diagnózis és kezelési terv felállítása, amennyiben lehetséges és szükséges, a megfelelő beavatkozás elvégzése
- amennyiben nem áll rendelkezésre megfelelő életkorú páciens, vagy a Vizsgabizottság elnöke úgy ítéli meg, a vizsgázó meghatározott beavatkozásokat végezhet fantomfejekon is
- A felsorolt indikátor beavatkozásokból hármat a Vizsgabizottság elnöke a gyakorlati vizsga első napján, a Jelölt által pendrive-on hozott dokumentált estek közül fog kiválasztani. Ezeket a Jelölt a gyakorlati vizsga során esetprezentáció jelleggel, PPT vagy Prezi formátumban bemutatja. Eseteit a Jelöltnek a vizsga elméleti részére is magával kell hoznia, és, amennyiben ezt a Vizsgabizottság bármely tagja szükségesnek véli, kérésre ismertetnie kell. Ezen túl elméleti kérdésekre is válaszolnia kell.
- A szakvizsga gyakorlati részén prezentálandó három eset kiváltható azzal, ha a Jelölt az egyik esetet feldolgozva benyújtja közlésre a Fogorvosi Szemlébe, és azt a Bíráló a közleményeknél szokásos bírálati folyamat után közlésre alkalmasnak találja, és azt a folyóirat közlésre elfogadja. Az így benyújtott cikk kiválthatja az gyakorlati részen történő esetbemutatást, de ez a kedvezmény nem vonatkozik a gyakorlati részen, élőben történő minimum három betegvizsgálatra, illetve indikátor beavatkozás elvégzésére.

Legfontosabb kötelező irodalom:

- Fábrián G, Gábris K, Tarján I: Gyermekfogászat, fogszabályozás és állcsont-ortopédia, 2. kiadás. Semmelweis Kiadó 2015. (ISBN: 978-9-633-31341-1)
- Nowak AJ et al: Pediatric Dentistry, Infancy through adolescence. 6th ed. Elsevier 2019 (ISBN: 978-0-323-60826-8)
- Welbury RR, Duggal MS, Hosey MT: Paediatric dentistry, 5th ed. Oxford University Press 2018. (ISBN: 978-0-198-78927-7)
- Splieth, Ch H: Revolutions in Pediatric Dentistry, Quintessence Verl.GmbH 2011. (ISBN: 978-1-85097-212-9)
- Einwag J, Pieber K: Kinderzahnheilkunde, PDZ 14, Elsevier 2008 (ISBN: 978-3-437-66251-4)

illetve ajánlott irodalom:

- Dean J: McDonald and Avery's Dentistry for the Child and Adolescent, 10th ed. Mosby 2015. (ISBN: 978-0-323-28745-6)
- Cameron AC, Widmer RP: Handbook of Pediatric Dentistry, 4th ed. Elsevier 2013. (ISBN: 978-0-723-43695-9)
- Casamassimo P et al: Pediatric dentistry, 5th ed., Saunders 2012 (ISBN: 978-0-323-08546-5)
- Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek D: Pediatric Dentistry: A Clinical Approach, 3rd ed. Wiley-Blackwell 2017. (ISBN: 978-1-118-91349-9).
- Splieth Ch H: Kinderzahnheilkunde in der Praxis. Quintessence 2002. (ISBN: 978-3-87652-173-2).

továbbá a hazai (Fogorvosi Szemle, Magyar Fogorvos, Orvosi Hetilap stb.) és nemzetközi szakfolyóiratokban megjelenő gyermekfogászati tematikájú közlemények.

7. A szakvizsga birtokában megszerezhető kompetenciák, végezhető tevékenységek:

A Magyar Képesítési Rendszer szintjei és deskriptorai szerint:

Tudás	Képesség	Attitűd	Autonómia, felelősség
Átfogó ismerettel rendelkezik a szakmai irányelvek és helyi protokollok vonatkozásában.	Képes megítéli az elváltozások kezelésének módját, és az irányelvekben foglaltakat képes alkalmazni.	Elkötelezett az egészségtudományok iránt, és csak evidenciákon alapuló ellátást végez.	Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét az ellátásban és hatáskörén belül felelősséget vállal.
Általánosságban ismeri a nehezen kezelhető és speciális ellátási igényű gyermekek és fiatal felnőttek kezelésének elveit és a speciális kommunikáció jellemzőit.	A páciens mentális és fizikai állapotához és a feltételekhez alkalmazkodó kommunikációt alkalmaz, valamint adekvát terápiával gyógyít. Szükség esetén indikálja az általános érzéstelenítésben történő beavatkozást	Az ellátás során nyitott, érdeklődő és elfogadó a páciensekkel és a hozzátartozókkal egyaránt.	Munkájáért felelősséget vállal, saját tudását és érzelmeit a speciális igényű páciensek szolgálatába állítja.
Összefüggéseiben ismeri az arc-, állcsonr és fogazat fejlődését, fogváltás menetét, és ismeri a tejfog eltávolításának szükségességét.	Helyi érzéstelenítés (vagy általános anesztézia) mellett szükség esetén fogeltávolítást végez.	Tevékenysége során magára nézve kötelezőként fogadja el a szakmai irányelveket és helyi protokollokat.	
Ismeri a gyermek- és iskolafogászat helyét a fogászati- és szájszészeti ellátó-rendszeren belül. (biztosítási elvek, hozzáférés, méltányosság)		Elfogadja az ismert szakpolitikai elveket, és betartja azokat.	Partneri viszonyt, és kapcsolat alakít ki kollégáival szervezeten belül és más intézménnyel; a gyermekeket szükség esetén irányítja az adekvát ellátást nyújtó orvoshoz.
Ismeri a gyermekek fogászati ellátásának helyét a			

progresszivitási szintnek megfelelően (alap-, szakellátás, emeltszintű szakellátás)			
Ismeri a fogazati eltéréseket (szuvas, hiányzó, tömött fog) tejfogazati-, vegyes- és maradó fogazati stádiumban, valamint meghatározza a lágyrész elváltozásokat (pl. ínogyulladás, ajak-, és nyálkahártya elváltozások)	Gyakorlatban használja és dokumentálja a szűrővizsgálatban használatos kariológiai indikátorokat (rutin státusz, WHO kód, ICDAS II kód) és a lágyrész elváltozásokat.	Törekszik a pontos vizsgálatra, státusz felvételre és az indikátorok valid meghatározására.	Önállóan értékeli, javaslatokat fogalmaz meg, és szükség esetén a más szakorvoshoz irányítja.
Ismeri a rizikóbecslés jelentőségét, a „scoring” eljárás helyét a modern orvoslásban	Képes rizikóbecslést végezni és ennek tudatában kezelési és gondozási tervet felállítani		
Ismeri a számítógépes dokumentáció, az időszakos teljesítmény adatküldés jelentőségét, tisztában van az EESZT használatával	Képes dokumentációs feladatok ellátására: szűrővizsgálati karton, igazolás, beutaló, munkalap, beleegyező nyilatkozat kitöltésére és kitöltetésére.		
Részletesen ismeri a tejfogak kariológiai sajátosságait (pl. ECC, caries circularis), és a restaurációhoz használatos technikákat, valamint a jelenleg indikált tömőanyagokat (pl.: üveginomer, kompomer, MTA, SSC korona, ART technika, cariesinfiltratio, stb.)	Elvégzi a tejfogak tömését, megfelelő anyagok használatával. Azonosítja a tejfogak kariológiai elváltozásait meghatározza a tejfog restaurációs technikáit (üveginomer, kompomer tömés, SSC korona) és	Minden fog ellátásánál törekszik a szakma szabályainak betartására.	Terápiás terveit önállóan végrehajtja, elvégzi a tejfogak konzervatív és restauratív ellátását.

	képes elvégezni azokat.		
Részleteiben ismeri a tej és vegyesfogazati stádiumban a tejfog szuvasodás következményes megbetegedéseit.	Anamnézis és RTG lelet birtokában képes megfelelő döntést hozni a terápia megválasztásában (pulpotómia, pulpektómia) és sürgősségi ellátást nyújtani.		
Részleteiben ismeri a fiatal maradófogak szuvasodásának körülményeit és a következményes betegségeket Ismeri az apexogenesis és apexificatio kivitelezési lehetőségeit	Megfelelő diagnosztikai eljárások után képes döntést hozni a célirányos kezelési terv szerint a terápia megválasztásában	Felelősséggel elvégzi a szükséges beavatkozásokat a páciens állapota és életkora alapján a legjobb alternatívát választva	
Ismeri és tudja a barázdazárás és kiterjesztett barázdazárás indikációit, kontraindikációit és a kezelés optimális idejét	Elkészíti a barázdazárást a fogak okkluzális felszínén, a szakmai irányelvben foglaltaknak megfelelően.	Szem előtt tartja a non- és minimálinvazív terápia alapelveit.	
Tisztában van a dentális traumatológia ellátásának elveivel, a sürgősségi ellátás és az adekvát terápia elveivel akut trauma esetén.	Ellátja a traumásan sérült tejfogakat, maradó fogakat (luxatio dentis, fractura dentis) és a lágyszövet-sérüléseket is.	Akut helyzetben vállalja a felelősséget és szakszerű ellátásra törekszik.	Önálló tevékenységet nagyfokú felelősségtudattal végzi és tisztában van annak jelentőségével és hosszútávú hatásaival. Együttműködik a további szakellátást végző fogszakorvossal. Szükség esetén konzultál a gyermekorvossal a tetanusz prevenció alkalmazásának szükségességéről.
Összefüggéseiben	Értékelni képes az	Kritikus szemléletmód	Önállóan terápiás és

ismeri az általános betegségek szájtüneteit, a gyermekkori parodontológiai kórképeket és szájbetegségeket.	anamnézist, elkészíti (összeállítja) a kezelési tervet és részt vesz az ellátásban.	jellemzi, saját munkáját pontosság és igényesség jellemzi	gondozási tevékenységet végez.
Ismeri az általános betegségben szenvedő gyermekpáciensek fogászati ellátási vonatkozásait, felméri a fogászati ellátás lehetőségeit és a rá vonatkozó kötelezettségeket.	Képes az általános betegségek szájtüneteit, a gyermekkori parodontológiai kórképeket és szájbetegségeket meghatározni, valamint a szakma szabályainak megfelelő ellátást biztosítani.		
Részletekbe menően ismerik a fej-nyak tájék fejlődéstanát, valamint a dentális és szkeletális rendellenességeket.	Képes releváns szakmai döntéseket hozni, a kezelési lehetőségek ismeretében megítélni a fogszabályozó szakorvoshoz utalás indikációját.	Törekszik arra, hogy páciensei a szakma szabályai szerinti legmagasabb szintű ellátásban részesüljenek.	Komplex döntési helyzetben szakmai és etikai felelősséget vállal.
Jól ismeri a fogak fejlődési rendellenességeit, különös tekintettel a MIH szindrómára	Képes az idevonatkozó kórképeket felismerni, adott esetben az érvényben levő irányelvek szerint kezelni, vagy súlyosabb eseteknél a páciens további szakellátásra utalni	Felelősséggel elvégzi a szükséges beavatkozásokat a páciens állapota és életkora alapján a legjobb alternatívát választva, és szem előtt tartja a non- és minimálinvazív terápia alapelveit.	
Széles kontextusban ismeri a megelőzés szintjeit, a prevenció fejlődési irányait, összefüggéseit.	Rendelőben és rendelőn kívüli preventív tevékenységet képes végezni.	Meggyőzően és hitelesen képviseli, magára nézve kötelezőnek tartja a releváns magyar és idegennyelvű szakirodalom	Alkotó módon prevenció programokat, foglalkozásokat fogalmaz meg, és másokkal együttműködve (dentálhigiénikus, védőnő, pedagógusok)

		ismeretét és munkájában tudatosan alkalmazza azt.	együttműködve megvalósítja azokat.
Jól ismeri a szakmai nyelvet és a tevékenység során elvárható kommunikációs technikáját.			
Általánosságban ismeri a gyermekbántalmazás megjelenési formáit, tüneteit (fej-, nyak tájéki hámsérülések, szájüregben belüli sérülések, egyéb testtájékon észlelt új és gyógyult hegek, sérülések)	Képes felismerni a bántalmazást és szakképzettségének megfelelően intézkedni (gyermekorvos, szociális ellátórendszer, gyermekvédelem értesítése)	Nyitott és elkötelezett a páciensek, különösen az elesettek iránt, és tudását ennek szolgálatába állítja.	Felelősség egyéni vállalásával és a szakma etikai normáinak betartásával oldja meg a problémát.

8. A gyakorlati képzőhelyek követelményeinek meghatározása

A szakképzési blokkok akkreditált képzőhelyen teljesíthetők, melyeknek meg kell felelni a 4. pontban leírt személyi és tárgyi feltételeknek. A 24 hónap gyakorlatból 6 hónapot egyetemi gyermekfogászati osztályon kell teljesíteni.

A dokumentum elkészítésében részt vettek: Dr. Pinke Ildikó /Szeged/, Dr. Balásné Dr. Szántó Ildikó PhD, Dr. Sándor Balázs /Pécs/, Dr. Nemes Judit PhD /Debrecen/, Dr. med habil Rózsa Noémi Katinka MSc, PhD.

Budapest, 2018. november 15.

Dr. med habil Rózsa Noémi Katinka MSc, PhD s.k.

egyetemi docens, titkár

Magyar Gyermekfogászati és Fogszabályozási Társaság